

EXAMENSARBETE

Våren 2008

Läroarbilden

**”Om man jobbar med det man själv
vill jobba med så blir det roligare och
då lär man sig bättre”**

Elever i årskurs sex syn på musikundervisningen

Författare

Marcus Berglund

Mikael Budur

Handledare

Anna Flyman Mattsson & Michael Eylers

”Om man jobbar med det själv vill jobba med så blir det roligare och då lär man sig bättre”

- Elever i årskurs sex syn på musikundervisningen

Abstract

Syftet med uppsatsen är att undersöka vilket inflytande elever i år sex upplever att de har i skolans musikundervisning. Vi har valt att fokusera på elevers uppfattningar på grund av bristen på forskning inom detta område.

En förundersökning genomfördes i form av enkäter för att kartlägga elevers intresse, för att sedan genomföra två gruppintervjuer varav fyra elever i varje. Resultatet visar att eleverna till viss del har ett inflytande på musikundervisningen men att det är läraren som begränsar inflytandet vid lektionstillfällena. Det finns inslag av populärmusik som man under lektionstillfällena diskuterar och analyserar tillsammans med musikläraren. Musikundervisningen leder enligt vår undersökning ej till att elever blir mer musikintresserade även utanför skolans dörrar. Hade musiklärarna låtit eleverna få ett större inflytande och delaktighet i planering av undervisningen, hade det enligt våra undersökningar lett till ett större musikintresse. Detta inflytande hade i sin tur kunnat väcka elevernas motivation och lust att lära mera kring musikämnet.

Ämnesord: Musik, musikundervisning populärmusik, populärkultur, elevinflytande

INNEHÅLL

1. INLEDNING	5
1.1 BAKGRUND	5
1.2 SYFTE.....	6
1.3 DEFINITIONER AV BEGREPP	6
1.3.1 Populärkultur	6
2. PROBLEMFÖRMULERING.....	7
3. LITTERATURGENOMGÅNG.....	8
3.1 STYRDOKUMENT	8
3.1.1 Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94)	8
3.1.2 Kursplanen i musik.....	8
3.1.3 Strävandemål i musik.....	8
3.2 MUSIKPEDAGOGIK OCH HISTORIK	9
3.3 BARNETS MUSIKALISKA UTVECKLING	10
3.4 POPULÄRKULTUR OCH IDENTITETSSKAPANDE.....	11
3.5 POPULÄRKULTUREN I DET SVENSKA SAMHÄLLET OCH SKOLAN	11
3.6 POPULÄRKULTUR, UNGDOMAR OCH MEDIEPÅVERKAN	12
3.7 DEMOKRATI OCH ELEVINFLYTANDE	14
3.8 MOTIVATION OCH ELEVINFLYTANDE	15
4. METOD	17
4.1 VAL AV METODER	17
4.1.1 Förstudie	17
4.1.2 Semistrukturerade gruppintervjuer	17
4.2 URVAL	18
4.3 GENOMFÖRANDE.....	18
4.4 ETISKA ÖVERVÄGANDEN.....	19
4.5 TILLFÖRLITLIGHET	19
4.6 BEARBETNING	19
5. RESULTAT AV FÖRUNDERSÖKNING	21
6. RESULTAT	23
6.1 ELEVERS UPPELVELSER AV MÖJLIGHET TILL PÅVERKAN I MUSIKUNDERVISNINGEN.	23
6.2 ELEVERS UPPFATTNINGAR KRING POPULÄRMUSIKEN OCH SKOLAN.....	25
6.3 LEDER MUSIKUNDERVISNINGEN TILL ATT ELEVERNA BLIR MER MUSIKINTRESSERADE?.....	26
7. DISKUSSION.....	27
7.1 RESULTATDISKUSSION	27
7.2 METODDISKUSSION	31
7.3 SLUTSATS.....	32
7.4 FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING.....	32
REFERENSLISTA	33
BILAGA 1 BREV TILL MÅLSMAN.....	36
BILAGA 2 ENKÄT	37
BILAGA 3 INTERVJUFRÅGOR	38
BILAGA 4 TRANSKRIPTIONER AV INTERVJUERNA.....	39

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till våra handledare. Till Michael Eylers tålamod och till Anna Flyman Mattsson som tog emot oss med kort varsel på ett mycket upplyftande sätt. Vi vill även tacka alla härliga elever som ställde upp på våra undersökningar. Utan er hade det inte blivit någon uppsats.

Marcus Berglund & Mikael Budur

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Elever stöter dagligen på musik på sin fritid genom tv, radio, data och vänner. Elever i skolorna har redan en personlig relation till musik oavsett om de sjunger och spelar själva, eller om de bara lyssnar och konsumerar. Ungdomars kultur och musik har under historiens gång setts som farlig och destruktiv ur samhällets och vuxenvärldens perspektiv. Persson (2000) skriver om att samhället och skolan i ett historiskt perspektiv sett sig som beskyddare gentemot ungdomskultur och deras musik. Han skriver vidare att musiken har en stor roll i ungdomars liv när det gäller deras identitetsskapande samt att vi inte kan blunda för medias stora påverkan på unga. Det måste enligt Persson ske att vi i skolan möter eleverna i deras intressen och erfarenheter och behandlar populärkulturen som en vän där vi inom skolans värld tar tillvara på det som populärkulturen, musiken och media erbjuder istället för att blunda för den.

Åren 1992 och 2003 genomfördes undersökningar av Skolverket i Sverige angående elevers intresse för musik. Dessa undersökningar visade på att elever hade ett mycket stort intresse för musik och att de såg musikämnet som ett mycket viktigt inslag i skolan (www.rikskonserter.se). Elever blir enligt timplanen i ämnet musik utlovade 230 timmar under hela sin grundskoleutbildning, vilket innebär en knapp timma i veckan. Dessa 230 timmar kan ställas i perspektiv till svenskans 1490 timmar (Skolverket 2008). I *Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet* (Lpo94), står det att man skall anpassa undervisningen så att den möter varje elevs behov och förutsättningar (Skolverket 2008). Enligt den nationella undersökning som skolverket gjorde 1992 är det tydligt att det finns ett stort intresse för musik i skolan från elevernas håll. I Lpo 94 beskrivs det vidare att pedagoger skall bygga undervisningen på elevers intresse, behov och tidigare erfarenheter. Vad som då kan vara intressant är att ta reda på hur eleverna själva uppfattar sitt eget elevinflytande på musiklektionerna, och om det i så fall påverkar deras motivation till att lära mera kring musik och musicerande utanför musiklektionerna. Jenner (2004) anser att om undervisningen uppfattas som meningsfull eller intressant att veta för eleven så ökar elevens motivation och genererar ett ökat intresse och då är det lärarens skyldighet att ta reda på vad som intresserar och motiverar eleverna.

Enligt våra efterforskningar finns det ingen tidigare forskning som tar upp elevdemokrati i musikundervisningen. Alltså har vi inte hittat någon tidigare forskning kring hur elever själva uppfattar musikundervisningen, samt vilken makt de själva upplever att de har att påverka innehållet. Av denna anledning vill vi bidra till en ny vinkling och forskning inom musikämnet där elevernas uppfattningar görs gällande. I Lpo 94 står det att eleverna i skolan skall få chansen att utveckla sig själva i olika uttrycksformer och att de skall få uppleva känslor och stämningar. Det framförs vidare att drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild skall vara inslag i skolans verksamhet, samt att eleverna får fokusera sig på och utveckla sitt eget skapande i skolan (Skolverket 2008). Detta skall enligt Lpo 94 ske på ett demokratiskt tillvägagångssätt där elevers inflytande är en naturlig del i undervisningen.

1.2 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka vilket inflytande elever i år sex upplever att de har i skolans musikundervisning. Vi vill även ta reda på om det finns ett samband mellan elevinflytande och elevers intresse och motivation.

1.3 Definitioner av begrepp

1.3.1 Populärkultur

Lindgren (2005) skriver att populärkultur är kultur som är populär hos folket. Det är något som konsumeras av dig, mig och det stora flertalet i ett samhälle inom områden som film, TV, radio, mode, litteratur och musik. Enligt nationalencyklopedin (www.ne.se) är populärmusik en musikalisk genrebeteckning. Möjligheten för massproduktion och massdistribution av musik under 1800-talet gjorde att industrialiseringen och urbaniseringen av musik, tillsammans med etableringen av spridningskanaler som till exempel kaféer, restauranger och danslokaler, bidrog till expansion av musik under 1800-talet. Vid 1800-talets slut skedde en kraftig expansion av populärmusik med hjälp av nya produktions- och distributionsformer. Under 1900 talet har TV, video, kassettband och CD med en fortsatt ekonomisk expansion präglat populärmusiken. Det är svårt att definiera var gränserna går för vad som är populärkultur menar Lindgren (2005). I boken *Populärkultur* har Lindgren fyra punkter för att försöka precisera populärkulturbegreppet. De fyra punkterna är följande:

- Populärkulturen är kommersiell – den står på ett eller annat sätt i förbindelse med en marknad där ekonomiska överväganden görs och där kulturprodukter produceras och konsumeras.
- Populärkulturen är lättillgänglig – den bygger på ”enkla” framställningar av vardagsnära eller konventionella och väletablerade tecken och betydelser, vilket gör att en stor grupp människor lätt kan identifiera sig med dess innehåll.
- Populärkulturen är således inte intellektuellt krävande (den förutsätter inte förberedelse på samma sätt som exempelvis en operaföreställning) utan på ett eller annat sätt kopplad till *rekreation* och förströelse.
- Populärkulturen är folklig – den ”ger folk vad folk vill ha” och kan på så sätt sägas återspegla många människors önskningar och behov. (Sid. 46)

2. Problemformulering

- Hur upplever elever i år 6 att de kan påverka innehållet i skolans musikundervisning?
- Hur upplever elever i år 6 att deras intresse för populärmusik tillvaratas i skolans musikundervisning?
- Leder musikundervisningen i skolan till att elever blir mer intresserade av musik även utanför skolan? Hur i så fall?

3. Litteraturgenomgång

I följande avsnitt presenteras inledningsvis relevanta styrdokument kring musikämnet. Därefter följer lite musikhistoria och musikpedagogik följt av barnets musikaliska utveckling. Vidare i avsnitt tre presenteras populärkulturen med tre olika vinklingar. Därefter presenteras ett avsnitt om demokrati och elevinflytande och avslutningsvis ett avsnitt kring motivation och elevinflytande.

3.1 Styrdokument

3.1.1 Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94)

Enligt Lpo 94 är det inte tillräckligt att undervisningen förmedlar kunskap kring de grundläggande demokratiska värderingar som vårt samhälle vilar på. Undervisningen skall även byggas och bedrivas i ett demokratiskt arbetssätt. Eleverna skall delta i planeringen och i utvärderingar kring den dagliga undervisningen och då ha en frihet att välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter för att därigenom utveckla sin kunskap och förmåga att utöva inflytande och ansvar (Skolverket 2008).

3.1.2 Kursplanen i musik

Kursplanen i musik säger att syftet med ämnet är att frigöra och förstärka varje elevs lust och möjlighet att utveckla sin musikalitet, samt förankra den egna identiteten både socialt, kognitivt och emotionellt med hjälp av musiken. I dagens ungdomskultur förenas musik i nya uttrycksformer och påverkar elevens livssyn. Musik är en del av kulturarvet och utbildningen syftar även till att ge eleverna ett historiskt perspektiv på musik (Skolverket 2008).

3.1.3 Strävandemål i musik

Skolan skall i sin undervisning i musik sträva efter att eleven:

- blir förtrogen med musikens form, struktur, skriftspråk och uttrycksmedel samt dess funktioner och villkor i olika miljöer, kulturer och epoker.
- utvecklar sitt musicerande och lyssnande till att omfatta musik inom olika epoker och genrer, sin förmåga att kritiskt granska och värdera musik samt sin förståelse och respekt för andra människors musikpreferenser.

(<http://www3.skolverket.se/ki03/front.aspx?sprak=SV&ar=0708&infotyp=23&skolform=11&id=3877&extraId=2087>)

3.2 Musikpedagogik och historik

Sundin (1988) skriver att musik uppfattades redan av pythagoréerna som en viktig del av all utbildning. Det var en del av deras totala uppfattning om kunskap. För att få en helhet i sitt kunskapsinhämtande så var det musiken som var den metod som användes. Genom historien så kan man se att musiken har haft en fast plats i läroplanerna. Musiken har även haft en betydande roll i kyrkan, men under 1700- talet fick musiken en ny funktion. Musiken började nu användas för att roa och underhålla. I 1724 års skolordning delades musiken in i koralsång och instrumentalmusik. Det blev en tillgång för adeln och det högre borgerskapet att kunna sjunga. Under 1800-talet fick sångämnet en större roll, då musiken skulle stärka fosterlandskänslan och moralen genom sånger. Fram till nu var det mest vuxensånger som var patriotiska, från att i början ha varit andliga. Det var inte förrän 1919 års läroplan som läroplanen fick inflytande på skolsångsrepetoaren i böckerna. Nu blev det mer barnanpassade texter med dansanta melodier och folkliga barnvisor, och de religiösa och fosterländska sångerna försvann allt mer. Nu ansåg man att sångämnet skulle bidra till en allmän personlighetsutveckling och fostran till gemenskap. Innehållet i musikämnet vidgades efter andra världskriget. Sundin skriver om musikutredningen som utfördes 1947 (Betänkande angående musiken i enhetsskolan, 1948) som kritiserade tidigare skolundervisning i musik. Utredningen visade att musiken hade blivit ett tråkigt och ovidkommande ämne. Nedan är citerat från musikutredningen 1947, där det fanns en stark vilja att väcka djupare förståelse för musiken som konst:

Undervisningen bör anknyta till barnens spontana aktivitetslust och intressen och tillmötesgå deras växande estetiska behov och intressen för att på de högre stadierna befrämja en sådan elevernas andliga och musikaliska utveckling, att de kan tillgodogöra sig de håvor tonkonsten bjuder (s. 40).

Tidigare hade sången varit helt dominerande, men nu ville man komplettera sången med rörelser till musik och spela på enkla instrument. Musikundervisningen skulle nu även i viss

mån innehålla enkelt musikaliskt skapande. Musik var ett stort område och frågan var vad musikundervisningen skulle rikta in sig på och vad som är viktigt för barnen att lära sig. Hur skulle urvalet se ut? Sundin (1988) citerar Robert Walker, engelsk – kanadensisk musikpedagog:

Kompositörer och musiker har någonting att kommunicera till dem som har ”öron att höra”. Huvudfunktionen för musikpedagoger i det vanliga klassrummet är att underlätta utvecklingen av en förmåga att höra vad musiker har att säga. Undervisningen... borde därför syssla med musikalisk struktur och musikaliska manipulationer med ljud, med att utveckla en förståelse av de sätt som kompositörer har organiserat och strukturerat ljud till meningsfulla påståenden. Det skulle vara i fokus, inte att lära sig basfärdigheter i att göra ljud genom att tolka notationer och för tonhöjd och rytm (s. 110)

3.3 Barnets musikaliska utveckling

Nuförtiden finns det kurser i spädbarnsgymnastik och rytmik redan för det ofödda barnet. Att tala till sitt barn, sjunga och spela, är något som många föräldrar finner mening i. Syftet med detta är att nå barnet med musikalisk stimulans genom att sjunga, leka ramsor och vaggas till musiken. Sundin (1988) hävdar också på att barn redan efter födseln kan föredra vissa ljud och differentiera mellan olika ljud. Sundin skriver vidare om en medfödd interaktionsförmåga, där man har observerat att barnet, i en kort tid efter födseln visar på ett rytmiskt samspel mellan mor och barn. Idag finns det kurser i spädbarnsrytmik där verksamheten inriktas på att föräldrarna ska nå barnet med musikalisk stimulans. Wiklund (2001) menar att ”livets musik” redan börjar i moderlivet hos fostret där moderns röstklang och andning påverkar det. Även fostervattnet bidrar till barnets musikaliska utveckling. Det är i en cykel av rörelser och kraft som det ofödda barnet kommer till. Vidare menar Wiklund att det inte finns någon anledning att sluta med musiska rytmer och takter när barnet väl är fött. Även Arnér och Sandén (1978) skriver att det ofödda barnet kommer till i en miljö av rörelse och pulserande rytm där bland annat moderns hjärta når in i fostervärlden med sitt trygga dunkande. *Barnkultur i praktiken* är en skriftserie som ges ut av statens kulturråd och menar på att ljudvärlden för den nyfödde inte behöver invänta någon speciell mognad. Känsligheten hos spädbarnet är högt utvecklat och mottagligheten är stor. Vidare står det att om man ger barnet en stor variation av klanger, rytmer och andra ljud, så kan det senare vara till hjälp vid språkbildningen. Även Sundin (1979) menar på att barn kan höra klangskillnader. Arnér och Sandén (1978) nämner att forskning visar på att hjärtslaget hos

fostret får en lugnare rytm när det spelas klassisk musik. På detta sätt förmedlas ljud och rytm till fostret genom att fostervattnet ger resonans.

3.4 Populärkultur och identitetsskapande

Lindgren (2005) menar att populärkultur finns överallt omkring oss och att det är något som vi alla kan relatera till. Det kan vara i form av radio, reklambilder på busshållplatser, dokusåpor, playstation eller texten på baksidan av flingpaketet. Vidare skriver han att populärkulturen formar människors känslor, attityder, tankar, drömmar och livsstilar. Persson (2000) hävdar att populärmusiken hjälper till att klassificera ungdomar och att en viss musik hör ihop med en viss sorts identitet. Persson skriver: "Att göra anspråk på en särskild musiksmak är således detsamma som att göra anspråk på en särskild social identitet – eller, i vissa fall, flera identiteter" (s.198). Detta anser även Lalander och Johansson (2007) där de beskriver musikens sociala identitet. Unga tar hjälp av musik för att placera sig socialt i olika grupper, och de vill tillhöra en musikintresserad grupp krävs det att de kan en hel del om musik. Men enligt författarna är det mer saker som är avgörande för att man skall passa in i den nya gruppen. De skriver att ungdomarna måste kunna "knäcka koden", lära sig att känna igen gruppens symboliska spel men även hur man kan kombinera de olika symbolerna och koderna, samt i vilka sammanhang de kan användas. Persson (2000) refererar till Simon Frith som skrivit *The cultural study of popular music* från 1992, där han påpekar följande. "Att unga människor använder musik som ett sätt att placera sig själva socialt, historiskt och politiskt." (s. 198)

3.5 Populärkulturen i det svenska samhället och skolan

Persson (2000) menar att det finns en fara i att lyfta fram och granska den musik som eleverna tycker om och lyssnar på. Han menar att eleverna då blir tvungna att tala om vad de gillar och sedan kritiskt granska och analysera sin egen musik. Persson ställer frågan: Hur kan man föra en jämställd debatt kring elevers musikvanor när man som lärare samtidigt ogiltigförklarar elevernas musiksmak? Han menar att det är en svårhanterlig process att undervisa elever i populärkultur.

Lalander och Johansson (2007) tar upp den moraliska panik som uppstått när nya ungdomskulturer äntrat den svenska musikscenen och det svenska samhället. Precis som

Persson, beskriver också Lalander och Johansson att vuxenvärlden såg ungdomskulturen som ful och farlig och därför tog på sig en beskyddarroll. När jazzen kom på 1920- och 30-talen såg man på den som omoralisk och farlig. På 70- talet var det punken som var de nya farliga ungdomskulturen som stod för smuts, drogkonsumtion och utmärkande, provocerande klädstilar och klassades av vuxenvärden som en samhällsfara. I början av 1990- talet var det ravemusiken som kom in från England som var starkt förknippad med drogen ecstasy. I kvällstidningar kunde man läsa om hur den nya ungdomskulturen tagit livet av ungdomar och att vissa av dem satt och skakade i sina rullstolar. Ur vuxensynpunkt såg man på denna nya ungdomskultur som en inkörsport till drogmissbruk. Lalander och Johansson beskriver etnologen Elisabeth Tegnens syn på ravekulturen där hon menar på att det finns kreativa inslag i kulturen där ravedansen skulle vara mer jämlik än den traditionella diskotekdansen. Hon menar att raven är mer kollektiv till sin karaktär då man kan gå upp och dansa när man har lust och att dansen har ett högre egenvärde jämförbart med diskotekdansen. Dansen är dans för dansandets skull.

Bjorkvold (2005) skriver om att skolan är en spegel av vad samhället anser att barn skall lära, samt vilka värderingar och vilken kunskapssyn som skall råda vid barns inläring. Han frågar sig själv och läsaren om skolans uppdrag går ut på att lära eleverna det som politikerna anser är viktigt och om man skall styra in eleverna på en väg så det blir funktionella medborgare och så småningom fungerande vuxna i det samhället vi lever i. Ett samhälle skapat av vuxna för vuxna helt enkelt. Bjorkvold frågar vidare om samhället verkligen vill att skolan skall vidareutveckla och ta tillvara på det musiska som finns inom människan? Han frågar: "Vad förlorar vi under vår skoltid?" (Bjorkvold 2005, s. 115) Och ännu viktigare vad förlorar då samhället i sin tur. Han talar om att skolan kan ta död på elevernas glädje och uttrycker det på följande sätt. "Första skoldagen: Sjuåringen möter skolan uppklädd och fin och full av förväntningar. Sista skoldagen: Artonåringen lämnar skolan renskrubbad och rostig av besvikelse." (Bjorkvold 2005, s. 116)

3.6 Populärkultur, ungdomar och mediepåverkan

Säljö (2005) talar om samhällets och medias allt större påverkan i barns utveckling både när det gäller kunskapsinhämtning, men också hur den påverkar våra barn och ungdomar rent attitydmässigt och värderingsmässigt. Han skriver att medias allt större utbredning under de senaste decennierna tar en stor del av ungas tid, att barn och ungdomar hela tiden influeras av

tv, musik, data och tv-spel. Faran i detta menar Säljö är att barn och ungdomar inte lär sig det som står i läroplaner och det som beslutats på politisk nivå, utan det som samhället förmedlar. Han påtalar vikten av att skolan måste bredda sin syn på vad som är lärande, och att all kunskap och lärande inte behöver betyda att det är positiv kunskap. ”Mycket av det lärande som sker i samhället är improduktivt, farligt och oönskat både för kollektivet och individen.” (Säljö 2005, s. 15)

Även Holmberg (1994) menar att media spelar en betydelsefull roll i ungdomars liv där media har en förmedlande funktion mellan olika världar. Med världar menar han de olika åldersklassernas särskilda världar och skriver att media har en påverkan som suddar ut gränserna mellan det privata och det offentliga. Det sociala sammanhang som ungdomar inte kommer i kontakt med i kamratkretsen kan istället mediekulturen bidra till. Skolan ger mest utrymme för ungdomars rationella och logiska tänkande och ställer höga krav, medan media fungerar som en värld där ungdomar inte reflekterar över krav och prestation på ett medvetet sätt. Ungdomar lockas in i medievärlden där de kan få utrymme för att återuppliva minnen, känslor och upplevelser som inte skolan på samma sätt kan bidra med.

Vidare skriver Holmberg, om växlingen mellan progression och regression och dess betydelse för ungdomar. Progression är något som tar dig vidare, och det är i progressionen som skolan kommer in, eftersom skolan har en roll där undervisningen är inriktad mot förändringar och är framåtriktad. I detta kan man känna fara och osäkerhet eftersom människan kan vara rädd för att misslyckas och ge sig in i det okända. Media däremot hör till regressionsintresset som kan vara tillbakadragande och arbetar efter en säkerhetsprincip och är mer inriktat mot trygghet och oföränderlighet där man inte känner sig lika hotad. För att kunna stå ut med alla krav och utmaningar måste man kunna dra sig tillbaka till det kända ibland. Vidare menar Holmberg att regressionsintresset kan vara farligt för ungdomar eftersom man inte alltid kan hålla sig till det som drar en tillbaka eftersom det kan leda till ångest och stillastående.

Holmberg ställer sig frågan om de regressiva och progressiva intressen som blir tillfredställda i mediekulturen kan kombineras med de progressiva intressen som förbinds med skolarbete, och menar på att det inte blir roligt längre för elever när den skapande verksamheten på fritiden blir en del av undervisningen.

3.7 Demokrati och elevinflytande

Forsberg (2000) skriver om barnkommittén som säger att skolan skall vara en plats där elevers inflytande tas tillvara på, och där deras medbestämmande är en naturlig del i undervisningen och därigenom blir basen för förberedelserna i ett demokratiskt samhälle. Selberg (2001) skriver om elevernas inflytande i skolan och beskriver åtta steg som hon menar är viktiga att man som lärare jobbar med för att eleverna skall ha inflytande och för att skapa ett meningsfullt lärande. Det första steget är *ingången till lärandet* där eleven väcker frågor i det område som eleven vill veta mer om eller undrar över. Det andra steget är *förberedelser för val av arbete* där eleven samlar in tankar och förslag inför ett arbete där eleven även bestämmer arbetsgången inför valet av ett arbete och samtidigt argumenterar och motiverar sina förslag. *Val av arbete* är det tredje steget som innebär att eleven väljer innehåll och arbetsformer och är med och bestämmer vilka lokala, globala eller personliga frågor och problem som ska vara med i arbetet. Nästa steg är *planering av arbetet* där eleven skall ha möjlighet att diskutera och planera arbetet enskilt eller i grupp, samt är med och bestämmer om hur arbetet ska göras och vilka mål och syften som ska uppfyllas. Steg fem är *genomförande av planerat arbete* vilket innebär att eleven väljer studiemiljö och arbetsredskap för att söka svar på frågor, antaganden och tankar. Eleven arbetar med egna planeringar. Det sjätte steget beskriver Selberg som *planering av redovisning av lärandet*. I detta steg planerar eleven sätt att redovisa resultatet av lärandearbetet. Eleven tränar även redovisning enskilt eller tillsammans med arbetsgrupp och gör urval av resultatet av sitt arbete och vad som ska presenteras för andra. Steg sju är *redovisning av läranderesultat* där eleven redovisar sitt arbete genom sitt egna språk, stil och uttrycksätt. Det sista steget är *utvärdering/värdering av resultatet* där eleven får möjlighet att funderar över resultatet av lärandet och reflekterar över nya erfarenheter tillsammans med lärarna. Eleverna deltar även i diskussioner om andra elevers resultat och lyssnar på andras bedömning av det egna resultatet och diskuterar förbättringar inför nästa arbete. Dessa steg menar Selberg är arbetsmoment som är möjliga för den skola som vill utveckla ett rikt lärande och där graden av elevinflytande är högt.

Även Ferm (1994) menar på att det elevinflytande som läraren ger medför positiva effekter. Ferm skriver vidare att ett ökat elevinflytande i undervisningen bidrar till ökat ansvarstagande. Om man bara litar på att elever klarar saker så gör de det. När eleverna får vara med och påverka undervisningen växer elevernas intresse av att använda skoltiden till att

lära sig. Elever tycker att det blir roligt att gå i skolan när de kan påverka det som händer, istället för att läraren skall bestämma allt. Det är viktigt att väcka en känsla om att alla behövs. För att återgå till Selberg (2001) igen, menar hon på att enligt hennes erfarenheter av det hon följt upp ute i skolor har eleverna ingen eller liten möjlighet att påverka sitt eget lärande, vilket leder till att eleverna inte lär sig att utveckla sina kompetenser som de nationella styrdokumentet förväntar sig att utbildningen innehåller.

Selberg framhåller vidare att det oftast är i det femte och sjunde steget eleven är mest aktiv, d.v.s. *genomförande av arbete* och *redovisning*. Detta innebär att det oftast är läraren som ger direktiven och presenterar planeringen av ett arbetsområde. Eleverna får därför genomföra det redan planerade arbetet, och resultatet som redovisas är oftast utformade som prov. Selberg refererar till en undersökning som skolkommittén genomförde 1996 där de skriver om elevers inflytande över sitt eget lärande i skolan, där kommittén menar på att det är en mänsklig rättighet. Det ingår även i skolans uppgifter att fostra demokratiska medborgare och är även en stor förutsättning för lärande. I en artikel för Sveriges radio intervjuas uppsalaforskaren Ellen Almgren. Hon berättar i sin forskning för Sveriges radio att hon är skeptisk till elevinflytande och menar på att hennes studier har visat att elever har sämre kunskaper om demokrati och samhälle i skolor som har stort elevinflytande. Hon menar att ju mer inflytande eleverna får i undervisningen, desto sämre kunskaper får eleverna kring demokrati och samhälle. I sin forskning har Almgren studerat elevinflytande i svenska skolor och hur de fostrar sina elever i demokrati och menar på att elevinflytande inte ger mer kunskap i just demokrati. Uppsalaforskaren menar på att det kan vara kontraproduktivt att bestämma över sin egen undervisning och schema. Det är speciellt i invandrartäta skolor och i skolor där föräldrarna har en dålig utbildning som elevinflytandet är stort.

3.8 Motivation och elevinflytande

Glasser (1996) menar att lärare många gånger betraktar elever som inkompetenta när det handlar om att ta ansvar för sin egen utbildning. Glasser skriver vidare att elever inte lär sig något överhuvudtaget om det är lärarens direkta direktiv som styr och genomsyrar hela undervisningen. Glasser menar att om man ser sig själv som en chef och inte en arbetare så tar man "död" på elevernas motivation. Om någon bestämmer allt och man som elev känner sig överkörd eller att ens vilja och tankar inte har någon genomslagskraft i klassrummet förlorar man elevernas inre motivation till att lära. Glasser menar att vi måste se eleven som en

självständig varelse med en egen vilja och inte tvinga eleven att göra som läraren vill. Glasser menar att vi i dagens skola koncentrerar oss för mycket på att få elever att lyda och följa de regler som skolan och lärarna satt upp. Glasser skriver att alla levande varelser endast gör det som de anser vara mest tillfredsställande för just dem. Detta gäller även människan, och i skolan måste eleven göra det som känns tillfredsställande för just henne. Jenner (2004) poängterar att läraren inte bara kan lära ut det som läraren anser vara viktigt utan att lägga fokus på det som elevens själv uppfattar som relevant och intressant att lära. Denna metod kallar Jenner för *uppnåendets värde*. Han anser att om inte undervisningen uppfattas som meningsfull eller värd att veta för eleven så är det lärarens skyldighet att fråga sig själv varför eleven uppfattar det som så. Jenner menar att om läraren kan lokalisera svaret på den frågan så hittar han också svaret på motivationsbristen och därigenom blir undervisningen mer meningsfull både för läraren själv men framförallt för eleven.

4. Metod

Nedan följer vilka tillvägagångssätt vi använt oss av när vi genomfört våra empiriska undersökningar. Sedan följer en förklaring av våra metodval, vilka urval vi gjort samt hur vi gått till väga under datainsamlingen. Avslutningsvis lyfter vi upp etiska överväganden, undersökningens tillförlitlighet samt hur vi bearbetat materialet.

4.1 Val av metoder

4.1.1 Förstudie

Vi valde att först göra en förundersökning i form av ett frågeformulär med frågor kopplade till vår problemformulering och vårt syfte. Detta gjordes för att få en naiv uppfattning om hur eleverna såg på populärmusik och musikundervisningen i skolan, men också för att få en kartläggning över hur stort elevernas eventuella intresse för musik var. Genom dessa svar fick vi en bild av elevernas syn på musik som senare hjälpte oss i vår formulering av intervjufrågor och tillvägagångssätt. Dessutom ansåg vi att det kändes viktigt att gå ut till skolorna med frågeformulär för att möta de elever vi skulle intervjua vid ett senare tillfälle, detta för att de vid intervjutillfället skulle känna en större trygghet.

4.1.2 Semistrukturerade gruppintervjuer

Vi valde att göra kvalitativa semistrukturerade gruppintervjuer. När man vill samla in detaljerad information från ett mindre antal människor är den kvalitativa intervjun ett bra val (Denscombe 2000). Vi ville komma åt elevers åsikter, uppfattningar och attityder kring ett specifikt ämnesområde och menar då att kvalitativa intervjuer var det bästa tillvägagångssättet. Att vi valde semistrukturerade intervjuer berodde på att vi hade färdiga frågor som vi ville bygga vår intervju kring (se bilaga 3). Den största anledningen till valet var dock att vi ville att eleverna skulle ges utrymme att utveckla sina idéer och tala öppet kring frågorna. ”Svaren är öppna och betoningen ligger på den intervjuade som utvecklar sina synpunkter.” (Denscombe 2000, s. 135).

4.2 Urval

Vi utförde intervjuerna i två grupper, med fyra elever i varje grupp. I den första gruppintervjun deltog elever från två olika klasser där de hade två olika musiklärare. Där träffades vi på en fritidsgård. Den andra gruppintervjun utfördes med fyra elever från samma klass, i skolans musiksalsal. Dessa elever hade en och samma musiklärare. Vi har tidigare träffat samtliga elever vid vår förundersökning och kunde därefter välja ut en representativ grupp där det var en spridning när det gäller etnicitet och kön. Vi tog även hänsyn till viljan och intresset till att bli intervjuad. Vi valde att göra vår undersökning med elever i år 6 för att det är denna åldersgrupp vi själva kommer att arbeta med i vår framtida lärarroll. Vi anser också att ungdomar i denna ålder är tillräckligt mogna och har tillräckliga kunskaper och erfarenheter kring musik och skola för att kunna diskutera och svara på de frågor vi ställde i vår undersökning. Eftersom vi inte visste vilka elever som svarat på vad i vår förundersökning på grund av anonymitet så fick de utvaldas svar representera hela gruppens.

4.3 Genomförande

Vi började med att leta upp skolor på kommuners hemsidor, där vi sedan skickade ut mejl till sex rektorer på sex olika skolor runt om i Skåne och Västmanland. Vi berättade i mejlet att vi skrev vår c-upsats, samt en mindre presentation kring vad arbetet handlade om. Vi talade om att vi ville komma ut för att genomföra ett frågeformulär med elever i årskurs sex och senare även genomföra intervjuer med en grupp elever. Två skolor svarade och tackade ja. Det var en skola från Västeråsområdet och en skola i norra Skåne. Väl ute på skolorna presenterade vi oss för klasserna, berättade vad vi skrev om, förklarade begrepp samt vad vi förväntade oss av eleverna. Elevernas svar blev sen basen i våra intervjufrågor som vi även hänvisade till under intervjuernas gång.

Vi valde att genomföra intervjuerna i elevgrupper på fyra personer i så kallade gruppintervjuer. Vi ansåg att gruppintervjuer var en bra metod, för att få igång en diskussion eller ett samtal där eleverna stödde och bemötte varandras tankar och åsikter. Vi ansåg också att det kunde vara tufft när man går i sjätte klass att svara på frågor, om man sitter ensam med två vuxna och samtidigt spelas in på bandspelare. Att respondenterna fick svara på frågor

tillsammans med sina klasskompisar trodde vi underlättade och skapade en större trygghet under intervjutillfället. En ställde frågorna som vi resonerat oss fram till innan intervjutillfället och den andra tog anteckningar och skrev ner viktiga fakta som vi annars kunnat missa med bara bandspelaren. Detta sätt kan enligt Trost (2005) leda till ökad insamling av information och förståelse.

Vi valde att ha bandspelare med under intervjuerna för att tillförlitligheten ökar markant än vid enbart fältanteckningar. Vi kunde gå tillbaka och lyssna till vad som sagts under intervjun upprepande gånger. Risken att vi skulle missa intressant och betydande information utan bandspelare var allt för stor. (Carlsson 1991) beskriver att nackdelen med ett användande av bandspelare kan hämma de intervjuade för att de är medvetna om att det som sägs spelas in och registreras. Vi är medvetna om denna risk men ansåg ändå att fördelarna vägde tyngre.

4.4 Etiska överväganden

Jensen (1995) skriver att det är viktigt att de intervjuade skall känna sig avslappnade, få en introduktion till vad man ska tala om och varför. Vi informerade respondenterna om syftet med intervjun samt att de fick en bakgrund till vårt arbete. De blev också informerade om att de när som helst kunde avbryta intervjun utan någon förklaring. Vi talade om att deras medverkande var helt frivilligt. Vi var också noga med att påpeka att all inspelad data skulle behandlas konfidentiellt och att banden som de spelades in på skulle raderas efter transkriberingen.

4.5 Tillförlitlighet

Vi vill påpeka att vår undersökning inte är tillräckligt omfattande gällande mängden respondenter eller intervjuer för att anses ha statistisk signifikans. Detta har inte heller varit genomförbart på grund av den tidsbegränsning som finns när man skriver en c-uppsats.

4.6 Bearbetning

Efter genomförd intervju transkriberades innehållet från banden ordagrant. Där det varit svårt att uttyda vad som sägs på grund av att flera talar samtidigt eller när anteckningsmaterialet

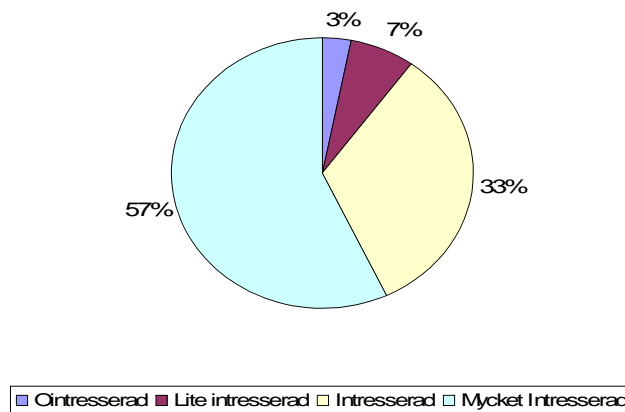
inte kompletterat det som sagts under inspelning har vi tolkat innehållet så gott vi kunnat. Detta är enligt Denscombe (2000) ett korrekt tillvägagångssätt. Vi skrev sedan ut transkriberingarna och läste dem noggrant flera gånger tills vi avslutningsvis markerade i texten med en understrykningspenna det som var relevant för vårt syfte och problemformuleringar. I resultatet valde vi att fokusera på våra problemformuleringar och har därför delat upp resultatet i stycken efter det vi ville ta reda på i vårt syfte, för att på detta vis försäkra oss om att vi fokuserar och svarar på våra egna problemformuleringar. Med utgångspunkt i våra problemformuleringar och enkätfrågor skapade vi intervjufrågor.

5. Resultat av förundersökning

För att få en uppfattning kring elevernas musikvanor och musikintresse genomförde vi en förundersökning. Resultaten från undersökningen presenteras och analyseras i detta avsnitt i form av ett cirkeldiagram per fråga för att förtydliga.

Fråga 1

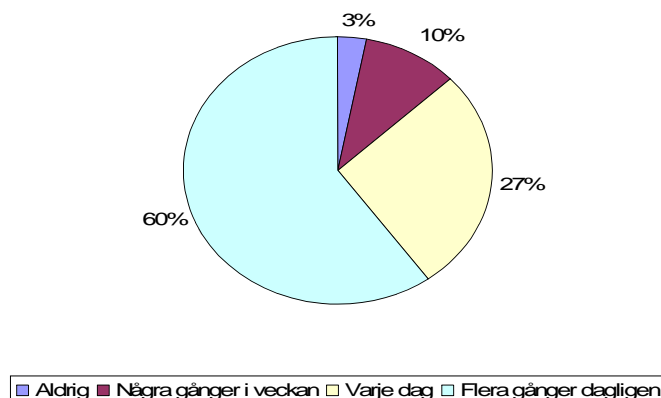
Hur musikintresserad skulle du påstå att du är?

Denna fråga visar på ett stort musikintresse bland eleverna där 90% av de tillfrågade eleverna var intresserade eller mycket musikintresserade. Detta resultat fick även skolverket i sina två undersökningar som genomfördes 1992 och 2003.

Fråga 2

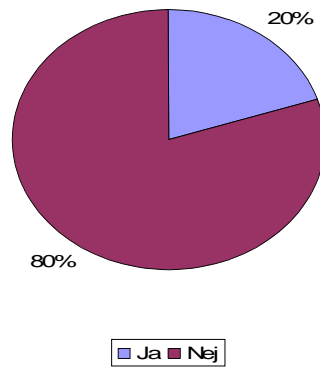
Hur ofta kommer du i kontakt med musik?(radio, musikvideos, datorn, cd-skivor, livemusik/konserter)

Populärmusiken var en stor del av de tillfrågades vardag. Alla elever utom 3% stötte på något vis på populärmusiken flera gånger per dag till några gånger i veckan.

Fråga 3

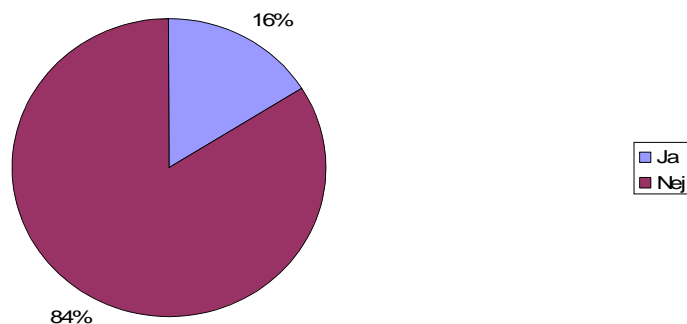
Anser du att den musik du är intresserad av och kommer i kontakt med på fritiden även återfinns i skolans musikundervisning?

Detta resultat visar att endast 20% av eleverna anser att deras musikintresse återfinns i skolans musikundervisning.

Fråga 4

Har musikundervisningen i skolan gjort dig mer musikintresserad eller fått dig att lyssna/spela musik som du tidigare inte varit intresserad av?

84% av de tillfrågade ansåg inte att musikundervisningen genererade ett vidare eller nytt musikintresse, varken till musicerande eller till att utöka musikpreferenser.

6. Resultat

Här presenteras och analyseras resultatet från våra gruppintervjuer. Vi har valt att dela upp resultatet i tre huvudfrågor som bygger på våra problemformuleringar. Förtydligande: Elev A-D kommer från gruppintervju ett och elev E-H kommer från gruppintervju två.

6.1 Elevers upplevelser av möjlighet till påverkan i musikundervisningen

I materialet som sammanställts framkommer det att elever har skilda uppfattningar huruvida de har möjlighet att påverka innehållet i musikundervisningen. Eleverna i intervju ett diskuterar kring demokrati och vissa av eleverna berättar att de kan påverka musikundervisningen genom att läraren låter dem rösta om vilken musik de skall sjunga eller lyssna på under lektionerna. En lösning på hur man kan påverka innehållet på musiklektionerna kommer från eleverna själva. Elev A anser att läraren kan planera en lektion och eleverna nästa, att de turas om. Elev D anser att det mest demokratiska alternativet hade varit att planera lektionen tillsammans med sin lärare för att på så vis få en ökad delaktighet vid lektionstillfällena och därigenom också ett större intresse för musikundervisningen. Eleverna menar att när läraren bestämmer allt så tappar de intresset och lär mindre. Elev A säger:”... Men alltså ärligt när läraren hela tiden bestämmer, ja det är då klassen blir såhär uttråkade och inte gillar musiklektionerna”. Elev D håller med och fyller i:”... Ja i och för sig. Om man jobbar med det man själv vill jobba med så blir det roligare och då lär man sig bättre”. Elev B reagerar genom att ta läraren i försvar och menar att det är viktigt att läraren gör sina uppgifter med eleverna för att de skall lära sig det som de behöver. Elev D funderar en stund och håller sedan med om det som elev B säger, och menar på att musiken kanske har ett viktigt innehåll som de måste lära sig. Detta vet läraren bäst enligt elev D. I gruppintervju två framkommer det att eleverna får vara med och bestämma tillsammans med läraren genom att de röstar om vilka låtar de skall sjunga på lektionerna samt att de själva få ta med sig musik hemifrån. Dock begränsas elevernas inflytande när det gäller arbetsuppgifter och hur de skall arbeta vidare med musiken. Elev E säger:” ... Men det är bara småsaker vi får bestämma. Vi får inte bestämma typ en hel lektion”. När eleverna lyssnat på skivorna måste de fylla i ett papper med färdiga frågor som påminner om en bokrecension. Elev G uttrycker sig på följande sätt:”... Det är jobbigt. Ingen gillar att man skall fylla i det där”. Eleven anser att det vore bättre om de bara diskuterar kring musiken och sjunger låtarna de lyssnat på

istället för att skriva om den. Musiken eleverna från gruppintervju 2 tar med sig till musiklektionerna utvärderas i tre steg. Först lyssnar de på musiken, sen diskuteras den i klassen ihop med läraren och till sist skriver de ner sina egna tankar kring musikens budskap och innehåll. Eleverna anser att detta är lärorikt och att de med dessa metoder kan hitta viktiga budskap i en låt som de annars hade förbisett. Eleverna tycker även att det är bra att det är deras musik som lyfts upp och diskuteras under musiklektionerna och inte lärarens musik, för den kan många gånger vara barnslig enligt elev H.

Elev A känner att förkunskapen kring musik spelar en stor roll när innehållet i lektionerna ska planeras, och att det blir lättare att argumentera för sin sak om de har kunskap kring ämnet. Elev A säger: "... Men du förstår, det är svårt att kunna säga att man vill göra något om man inte vet vad man pratar om. Så om man kan något, då kan man lättare påverka".

Eleverna i intervju ett tar själva upp vikten av ålder och mognad vid inläring, exempelvis att de inte får spela vissa instrument förrän de går i en viss årskurs. Detta tycker vissa är orättvist eftersom möjligheten att utvecklas innan de blir betygssatta tas ifrån dem. Har eleven den kunskapen vid högstadiets start kan denna kunskap också vidareutvecklas och i sin tur även leda till eventuellt högre betyg. Men betygspressen påverkar eleverna att vilja lära sig innan de blir betygssatta och därmed får spela för glädjens skull under ett mer avslappnade förhållande. Andra har större förståelse på grund av att de säger att instrument kan förstöras när man inte vet hur de ska hanteras. Samtliga elever känner sig kränkta när läraren säger till dem att de är för unga för att exempelvis spela ett visst instrument eller att de måste vänta i ett helt år innan de får arbeta med det de vill i musikundervisningen. Elev C säger lite uppgivet: "... det är synd men det finns inte något man kan göra för att ändra på det". Elev D drar en parallell till sitt hemland där han påvisar vikten av ålder och mognad. Han uttrycker sig som följande: "... Fast egentligen så måste det finnas åldersgräns på olika saker. Annars kan man ta körkort när man är sex år gammal. Typ i Kurdistan är det så. De säljer körkort där. Man kan köpa cigaretter när man är liten också".

6.2 Elevers uppfattningar kring populärmusiken och skolan

Elev B berättar att de i hans klass får ta med sig musik hemifrån som de sedan lyssnar till och sjunger upp tillsammans med musikläraren. Här är det elevernas egen musik som ligger till grund för lektionsinnehållet men han tror inte att det är så vanligt att de frågar sin musiklärare om de får sjunga sina favoritartisters låtar. De andra tre eleverna som går i andra klasser instämmer och menar på att det är läraren som bestämmer vilka låtar som skall sjungas eller spelas på lektionerna. Elev A säger: "... vi brukar få spela instrument och sjunga låtar. Alltså inte sådana populära låtar som du pratade om innan, det är sådana *Stilla natt* och sådant som vi sjunger". En anledning till att elev A inte frågar sin lärare om hon får ta med egen musik till lektionerna som de kan arbeta med är att hon påstår sig veta att läraren kommer att förbjuda det, och därför är det inte ens värt att fråga. Elev D anser att de ibland inte behöver säga något för att musiksmaken som läraren ibland har passar just hans musikstil. Han säger: "... det kan också vara så att lärarens låtar är sköna".

När vi ställde frågan om de ansåg att det var viktigt att diskutera populärmusiken i skolan så svarade de alla att de inte ansåg det men vid närmare eftertanke så ändrade de sig. Elev A menade på att det kan vara viktigt för läraren att veta vilken musik eleverna gillar och även diskutera den för att på så sätt lyfta elevernas musiksmak och musikintresse. Elev D trodde att läraren inte vågade ta med elevernas musik i undervisningen för att den kunde innehålla svordomar eller andra språk som läraren inte förstod och på så sätt påverka eleverna på ett negativt sätt. Men detta var något samtliga elever ansåg vara konstigt då de enligt sig själva inte blivit påverkade negativt av populärmusik. De ansåg emellertid att vissa kan påverkas negativt av populärmusik som har lyrik innehållande svordomar. Enligt gruppen är det mest "småbarn" som är utsatta för den sortens påverkan. Eleverna i gruppintervju 2 ansåg inte heller att de påverkas negativt av svordomar eller stötande lyrik i musiken de lyssnar på. Eleverna var inne på att "småbarn" behöver skyddas och få reda på att musiken inte är bra för dem. Enligt elev G påverkade endast populärmusiken henne på det sätt att den gjorde henne glad, och att det är bra i sådant fall. Svordomarna i musiken hon lyssnade på hade ingen påverkan på henne eller hennes vänner. I detta instämde även elev H.

Samtliga elever i gruppintervju ett får i musikundervisningen lyssna på olika musikstilar och musik från andra kulturer och sedan diskutera kring musiken de lyssnat på. Vilken musik de lyssnar på beror till största delen på läraren. Svenska musiklärare brukar enligt

eleverna mest ta med svensk musik eftersom de då vet vad texterna handlar om. Elev A anser att det kan vara nyttigt både för elever och lärare att lära sig om olika kulturer och att musiken eleverna lyssnar på skulle kunna vara en väg att gå. Elev D säger: ”... Men oftast lyssnar lärarna på det som de förstår”. Dom vill inte lyssna på språk som de inte förstår så mycket av”. Detta skulle enligt elev D kunna bero på att man är rädd för det okända. Det vill i detta fall säga elevernas musik.

6.3 Leder musikundervisningen till att eleverna blir mer musikintresserade?

Eleverna från gruppintervju 2 tror inte att skolan har planterat något musikintresse som gjort dem mer intresserade av musik. De anser ändå att skolan kan ta tillvara deras olika musikintressen. Elev E berättar om sin syster som sjunger i skolkören och att han själv spelar munspel. När vi frågar eleven om intresset för munspel väcktes i skolverksamheten svarar han att det är pappas intresse och talang som inspirerat och smittat av sig. Eleverna pratar om att klasskompisar tar med sig populärmusik till skolan och sprider låtar sinsemellan varandra genom att spela upp musik de gillar på musiklektionerna. I ett fall tog en av eleverna med sig en låt med Peps Persson till musiklektionen. En annan elev gillade låten så mycket att hon ordnade så hon hade den på sin mobiltelefon. I detta fall var det tack vare skolans musikundervisning som hon kom i kontakt med just denna låt. Detta kunde dock eleverna sköta på egen hand på sin fritid hemma hos varandra och är inte beroende av skolan för att sprida musik mellan varandra. Eleverna från gruppintervju 1 talar om samma fenomen. Elev D säger: ”... Man kanske hör en låt i skolan och sen hör man den igen på fritiden och då kanske man gillar den mera”. Eleven menar också att läraren i vissa fall ger förslag på låtar som eleverna skulle kunna uppskatta och tycka om.

7. Diskussion

Detta avsnitt inleds med en resultatdiskussion där vi jämför resultatet med litteratur från litteraturgenomgången och där vi gör egna tolkningar och drar slutsatser. Efter slutsatsen följer en metoddiskussion där vi resonerar kring vad som kunde ha gjorts annorlunda.

Avslutningsvis presenteras förslag till vidare forskning i ämnet.

7.1 Resultatdiskussion

Syftet med uppsatsen är att undersöka vilket inflytande elever i år sex upplever att de har i skolans musikundervisning. Vi vill även ta reda på om det finns ett samband mellan elevinflytande och elevers intresse och motivation. Förundersökningen visade att de flesta var intresserade (33 %) eller mycket intresserade av musik (57 %). Därför kändes det relevant att ta reda på om eleverna ansåg att deras stora intresse för musik togs tillvara under musiklektionerna, samt om de kände att de kunde vara med och bestämma och påverka innehållet på sin skolas musikundervisning.

Respondenterna i undersökningen kommer från två olika områden i Sverige. De hade liknande upplevelser kring musikundervisningen. I båda grupperna kände eleverna att de kunde vara med och påverka innehållet på lektionerna men att det samtidigt var begränsat av lärarna. Det som framkom i resultatet var att de flesta eleverna från båda intervjuerna fick vara med och bestämma om vilka låtar som skulle spelas och sjungas på musiklektionerna men att detta inte alltid var fallet. Läraren bestämde eller valde ut vissa låtar som eleverna sedan fick rösta kring. I våra styrdokument (Lpo 94) står det att, undervisningen skall byggas på och bedrivas i ett demokratiskt arbetssätt där eleverna får möjlighet att delta, planera och utvärdera den dagliga undervisningen (skolverket 2008). Detta demokratiska tankesätt används i musikundervisningen till viss mån, men skulle kunna utvecklas mer och inte stanna vid att läraren i förväg väljer ut ett par, tre låtar som det var för tre av eleverna i gruppintervju ett. Även Ferm (1993) menar att ett ökat elevinflytande leder till ett ökat elevansvarstagande och skriver vidare att om eleverna får vara med och påverka sin undervisning så växer deras intresse och därigenom lär sig eleverna mera. Ferm menar även att eleverna tycker att det blir roligare att gå i skolan om de får vara med och påverka istället för att läraren bestämmer allt. I intervjuerna framkommer det att exempelvis elev D anser att klassen blir uttråkad om läraren

hela tiden bestämmer vad de skall arbeta med under lektionerna. Eleverna menar då att intresset minskar och att de lär sig mindre.

Glasser (1996) tar det ett steg längre då han menar att det finns en risk att eleven inte lär sig något alls om det hela tiden är lärarens intresse och direktiv som styr undervisningen. Detta skulle i värsta fall kunna leda till, som Glasser uttrycker det att undervisningen ”tar död på elevernas motivation”. Forsberg (2000) lyfter även han fram vikten av skolans uppdrag när det gäller att öka barns och ungdomars inflytande. Uppdraget ligger på skolan att fostra och undervisa eleverna in i ett demokratiskt samhälle och tankesätt där ansvaret vilar på oss pedagoger. Skolan har ett stort ansvar, förmodligen det största när det gäller att förankra och sprida de demokratiska normer som hela vårt samhälle vilar på. Musikundervisningen som lyfts upp i arbetet kan verka som en liten byggsten i ett stort demokratiskt bygge, och är kanske inte det första ämnet man tänker på när det gäller att sprida demokratiska normer och värderingar. Men vad är det som säger att ämnen som svenska eller samhällskunskap har ensamrätt eller ensam skyldighet att sprida det demokratiska budskapet? Detta är något som blivande pedagoger ständigt måste vara medvetna om oavsett vilket ämne de skall undervisa i.

Persson (2000) anser att skolan måste bemöta och se populärkulturen som en berikande del i unga människors liv och utnyttja det stora intresse som barn och ungdomar har för populärmusiken och inte motarbeta den. Skolan skall också enligt Persson stödja och hjälpa eleverna att diskutera och lyfta fram populärkulturens positiva och negativa sidor. Populärmusiken har enligt undersökningen en stor del i de allra flesta av elevernas vardag men är mycket mer begränsad när det kommer till användningen och arbetet kring populärmusiken i skolan. Det framkommer inte i undersökningen om detta är något positivt eller negativt. Av det som kunnat utläsas från intervjuerna verkar eleverna ganska nöjda med musikundervisningen så som den är med undantagen att de vill planera och utforma lektionerna tillsammans med sina lärare oftare.

Enligt eleverna arbetar de inte med populärmusiken särskilt utbrett och en anledning till detta tror eleverna kan vara att lärarna inte förstår eller uppskattar musiken. Det kan också bero på som vissa elever uttrycker det, att lärarna är rädda för det okända men kanske också för att eleverna själva sällan ber om att få ta med egen musik till lektionerna. Det framkom i vår undersökning att eleverna skulle vilja arbeta med populärmusiken på fler sätt än just ta med sig musik hemifrån, som de sedan lyssnar på och granskar. Eftersom populärkulturen är en

sådan stor del av ungas vardag förvånar det oss att eleverna själva inte tar upp att de vill arbeta med den på fler sätt än vad de gör. Kanske anser de att läraren vet bäst, eller har de inte reflekterat kring sin medbestämmanderätt så pass mycket att de är medvetna om att de kan påverka eller få mer inflytande över sin egen musikutbildning. Detta är i så fall en uppgift som lärarna måste ta på sig, där de hos eleverna medvetandegör deras rätt till medbestämmande och inflytande i musikundervisningen. Detta måste självklart också ske i skolans övriga ämnen. Lärarna försöker till viss mån låta eleverna vara med och bestämma men detta verkar vara svårt. En förklaring till detta kan vara att undervisningen är bunden till traditioner och uppfattningar som lärare har med sig in i klassrummet genom erfarenheter och tidigare utbildning.

Skolan skall enligt Persson (2000) inte motarbeta och analysera sönder den musik som eleverna anser vara bra då detta skulle kunna kännas som ett påhopp på elevernas musiksmak. Detta kan till och med uppfattas som ett påhopp elevernas sociala identitet eftersom den är starkt kopplad till den musik de lyssnar på (*ens egen musikidentitet*). Ett av strävandemålen i musik menar på att eleven skall utveckla sin förmåga att kritiskt granska och värdera musik, samt respektera andra människors musikpreferenser. Detta är något som elev D gör när han talar om att lärarens musik ibland kan vara skön. Om elev D medvetet respekterar sin lärares musikramar för att han ibland anser att musiken som läraren spelar är bra är tveksamt. Det är nog snarare en slump att han och hans lärare ibland har samma musiksmak än ett medvetet val hos eleven. Eleverna i gruppintervju två berättar om att de får analysera sin egen musik i tre steg: De lyssnar noga på låten, diskuterar den i helklass ihop med läraren och till sist skriver de ner sina egna tankar om musiken i en form som påminner om en bokrecension. Detta är ett bra sätt enligt eleverna då de slipper analysera och lyssna på lärarens musik som många gånger kan vara barnslig. De anser också att detta är bra då de får en djupare medvetenhet kring budskap i låttexterna som annars lätt kan förbises. Enligt Persson (2000) är detta ett sätt som eleverna kan ta skada av eller i värsta fall bli kränkta av. Men om man skall se till vår undersökning uppfattas denna arbetsmetod av respondenterna som något positivt. En orsak till att eleverna tycker att detta är positivt skulle enligt våra tolkningar kunna vara att de får arbeta med sitt eget musikintresse. Det verkar inte som om eleverna själva reagerar när de tillsammans med sin lärare bryter ner sin egen musik i väldigt små beståndsdelar och granskar den in i minsta detalj. Eleverna kanske inte bryr sig om det, men något som skulle kunna peka på att de faktiskt inte är så positiva till detta arbetssätt är det som elev G nämner i intervjun.

Eleven anser att det är jobbigt att fylla i ett papper där de skall granska och analysera sin egen musik i form av en färdig stencil som enligt eleven påminner om en bokrecension.

Lalander och Johansson (2007) beskriver den moraliska panik som uppstått under historiens gång gällande ungdomars musiksmak och musikstil. De skriver att vuxenvärlden tog på sig en beskyddarroll under jazzens, punkens och ravens intåg till den svenska ungdomsmusikscenen. De vuxna ansåg att musiken var farlig och omoralisk. Eleverna vi mött under våra intervjuer talar om språket i deras musikstilar och att de tror att svordomar och texter på andra språk är något som musklärarna är rädda för. Inga av eleverna anser att de påverkas negativt av fult språk i musiklyriken de lyssnar på men att de ändå misstänker att detta skulle kunna vara en anledning till att lärarna i vissa fall förbjuder dem att ta med och spela vissa av sina låtar under lektionerna. De förstår också att populärmusik kan vara farlig men att det i sådant fall inte gäller dem. Om musiken påverkar någon är det mindre barn som behöver skyddas från denna lyrik, inte de intervjuade. Resultatet från undersökningen visar att eleverna själva inte anser att musiken de lyssnar på är omoralisk eller farlig så som Lalander och Johansson beskriver den.

Enligt Bjorkvold (2005) lär skolan ut det som samhället förväntar sig av elever och pedagoger och inte det som elever när de börjar i skolan förväntar sig och vill lära sig. Han är skeptisk till om samhället verkligen vill att skolan skall ta tillvara på det musiska inom människan och frågar sig själv vad skolan, eleverna och då även samhället förlorar. Bjorkvold menar att det då finns en risk att vi pedagoger tar död på den glädje som sjuåringen har med sig den dagen de börjar i skolan om vi rättar oss för mycket efter samhällets förväntningar. Frågan blir då: Vad är det som skall gälla i skolan? Är det kunskap i ämnen som det skall fokuseras på? Eller skall pedagoger ta vara på det som ger elever glädje i skolan och försöka bygga kring det? Kan man förena nytta med glädje, eller kan de rent av gå hand i hand? Vi anser att musik är ett viktigt inslag i skolan och att musiken visst kan fungera som ett bra komplement till andra ämnen, men musiken har ett egenvärde i sig självt och har enligt forskning visat sig ha flera nyttoaspekter. Enligt Arnér och Sandén (1978) kan musik användas som lugnande vilket har bevisats när mätningar gjorts på fosters hjärtfrekvens, där det lilla barnet får en lugnare puls vid spelandet av musik. Författarna menar att om yngre barn får höra variationer av klanger, rytmer och ljud så kan det vara till hjälp vid senare språkinläring.

Enligt undersökningen anser inte respondenterna att musikundervisningen i sig genererar vidare musikintressen utanför skolan. Genom tolkningar av resultatet verkar det inte som eleverna känner att det som läraren tipsar om eller vill lära ut är så pass intressant att det leder till ett fortsatt musikintresse utanför lektionstillfällena. Detta skulle kunna hänga ihop med det som Jenner (2004) tar upp i sin forskning. Han menar att läraren inte bara kan lära ut det som läraren anser vara intressant eller viktigt utan fokuseringen skall ligga på det som eleverna uppfattar som relevant eller intressant att veta mera kring. Om musiklärarna tar reda på vad eleverna själva vill arbeta med på lektionerna och tar fasta på det i sin undervisning kommer förmodligen elevernas motivation till att lära sig mera kring musik att öka och nya musikintressen uppstå. Eleverna anser dock att musiktillfällena är en bra plats i skolan för att sprida musik sinsemellan och att musiktillfällena i skolan fungerar som ett komplement till att ta tillvara på den musik som de redan konsumerar eller tycker om. Läraren tipsar i vissa fall om musik som vid tillfällena uppskattas av eleverna. Om detta genererar till ett vidare musikintresse som sträcker sig utanför skolans dörrar är dock tveksamt. Om lärarna stannar upp och gör som Jenner (2004) uppmanar, alltså frågar sig själva varför eleverna inte blir mer intresserade av det som lärarna anser vara viktigt att veta, så kanske de finner svaret på denna fråga och tänker om, eller åtminstone släpper in eleverna och deras intresse för musik i undervisningen vilket i sin tur kan leda till ett mera utbrett och vidare musikintresse och musicerande hos eleverna även utanför musiksalens väggar.

7.2 Metoddiskussion

När vi valde att genomföra gruppintervjuer hade vi inte tänkt på att vissa elever kanske inte kommer till tals på grund av personlighet eller grupsammansättningar men till vår förvåning upptäckte vi att samtliga elever kom till tals, dels med hjälp av intervjuteknik i form av direktfrågor till vissa elever och genom ögonkontakt. En ytterligare anledning skulle också kunna vara att vi försökte skapa en gemytlig stämning med hjälp av musik och uppvärmningsfrågor där bandspelaren var på under hela mötet. Vi tror också att en anledning till att eleverna var avspända vid intervjutillfället var att vi mött dem en gång tidigare vid enkätundersökningen.

7.3 Slutsats

Undersökningen visar att eleverna har ett visst inflytande på musikundervisningen men att den begränsas av musiklärarna. Eleverna är inte helt nöjda med detta men det verkar inte som de heller inser att de kan göra något åt det, utan lämnar det mesta av bestämmandet till lärarna. Intresset och motivationen blir därför lidande och vi anser att inflytande, intresse och motivation till att lära sig nya saker går hand i hand. Elevers intresse för populärmusik är inte en stor del av musikundervisningen och är inte något som prioriteras och bör kanske inte heller ha en större plats. Elevinflytande, demokrati och medbestämmande är nödvändiga ingredienser för ett livslångt lärande och ett jämställt samhälle. Så varför inte låta musikundervisningen gå först i ledet på den demokratiska väg vi alla skall vandra, med trummor och trumpeter och med musikens medryckande och glädjande takt och ton!

7.4 Förslag till vidare forskning

Eftersom bristen på forskning är så talande är det svårt att göra jämförelser med tidigare forskning i ämnet, vilket vi också märkt när vi försökt hitta litteratur till vår uppsatts. Därför hade det varit intressant att göra en större undersökning och jämföra de resultaten med det som vi fick fram. Det hade även varit intressant att göra en liknande undersökning med musikpedagoger för att se hur deras uppfattning stämmer överens med elevernas. En ytterligare vinkling hade varit att ta reda på hur elevers inflytande i andra ämnen ser ut jämfört med musikämnet.

Referenslista

Arnér, B & Sandén, I. (1978). *Vi äro musikanter*. Lund: Liber läromedel

ISBN: 91-40-03884-X

Bjorkvold, J-R. (2005). *Den musiska människan*. 2 uppl. Stockholm: Runa Förlag

ISBN 91-88298-80-9

Carlsson, B. (1991). *Kvalitativa forskningsmetoder*. Falköping Gummessons tryckeri AB

ISBN: 91-21-12282-2

Denscombe, M. (2000). *Forskningshandboken*. Lund Studentlitteratur

ISBN 91-44-01280-2

Ferm, C. (1993). *Demokrati i praktiken*. Runa förlag.

ISBN: 91- 88298- 15- 9

Forsberg, E. (2000). *elevinflytandets många ansikten*. Stockholm Erlanders Gotab

ISBN: 91- 554- 4802- X

Glasser, W. (1996). *Motivation i klassrummet*. Jönköping: Brainbooks AB

ISBN: 91-88410-53-6

Holmberg, O. (1994). *Ungdom och media*. Lund Studentlitteratur

ISBN: 91-44-47701-5

Jenner, H. (2004). *Motivation och motivationsarbete*. Stockholm: Liber läromedel

ISBN: 91-85128-81-3

Jensen, M. (1995). *Kvalitativa metoder för samhälls och beteendevetare*. Lund Studentlitteratur

ISBN: 91-44-47681-7

Lalander, P & Johansson, T. (2007). *Ungdomsgrupper i teori och praktik*. 3 uppl. Danmark: studentlitteratur

ISBN: 978-91-44-01474-6

Lindgren, S. (2005). *Populärkultur*. Malmö Daleke Grafiska AB

ISBN: 91-47-07561-9

Persson, M. (2000). *Populärkulturen och skolan*. Lund Studentlitteratur

ISBN: 91-44-01413-9

Selberg, G. (2001). *Främja elevers lärande genom elevinflytande*. Lund Studentlitteratur

ISBN: 91-44-02009-0

Sundin, B. (1988). *Musiken i människan*. Stockholm Bokförlaget Natur och Kultur

ISBN: 91-27-01763-X

Sundin, B. (1979). *Barnets musikaliska värld*. Lund Liber läromedel

ISBN: 91-40-30216-4

Säljö, R. (2005). *Lärande och kulturella redskap*. Nordstedts Akademiska förlag

ISBN: 91-7227-443-3

Trost, J. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Lund Studentlitteratur

ISBN: 91-4403-802-X

Wiklund, U. (2001). *Den lydiga kreativiteten*. Kristianstad boktryckeri AB

ISBN: 91-25-00210-4

Elektroniska källor

www.ne.se

http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=551007&i_word=popul%e4rkultur

[Läst 2007-12-20]

www.rikskonserter.se

[Läst 2007-12-20]

<http://www.skolverket.se/sb/d/468>

[Läst 2008-04-11]

<http://www3.skolverket.se/ki03/front.aspx?sprak=SV&ar=0708&infotyp=23&skolform=11&id=3877&extraId=2087>

[Läst 2008-04-11]

www.sr.se

<http://www.sr.se/cgi-bin/uppland/nyheter/artikel.asp?artikel=859724>

[Läst 2008-05-10]

Bilaga 1 Brev till målsman

Bästa förälder

Vi heter Marcus Berglund och Mikael Budur. Vi är lärarstuderande på **högskolan i Kristianstad**. Vi skriver ett examensarbete som handlar om elevers syn på *populärmusik/musikundervisning*.

För att få en uppfattning kring elevers syn på musik, kommer vi att göra en enkätundersökning och eventuellt intervjuer. Vid intervjuerna kommer samtalet att spelas in på en bandspelare för att vi skall kunna analysera och sammanställa resultatet.

Intervjuerna kommer att ske under vecka 50. För att inleda intervjuerna krävs det att vi har förälders samtycke/underskrift.

Vi hoppas att du och ditt barn vill ställa upp i denna musikstudie.

Anonymitet kommer att bibehållas!

Med vänliga hälsningar
Mikael och Marcus

Klipp ut och lämna tillbaka

Härmed samtycker jag att mitt barn får svara på enkäter och/eller intervjuas. (Ringa in)

JA NEJ

Elevens namn: _____

Förälders underskrift: _____

Bilaga 2 Enkät

Var god **ringa in** det svarsalternativ som du tycker passar bäst

- **Hur musikintresserad skulle du påstå att du är?**

Ointresserad lite intresserad intresserad mycket intresserad

- **Hur ofta kommer du i kontakt med musik? (radio, musikvideos, datorn, cd-skivor, livemusik/konserter)**

Aldrig Några gånger i veckan Varje dag Flera gånger dagligen

- **Anser du att den populärmusik du är intresserad av och kommer i kontakt med på fritiden även återfinns i skolans musikundervisning?**

Ja Nej

- **Har musikundervisningen i skolan gjort dig mer musikintresserad eller fått dig att lyssna/spela musik som du tidigare inte varit intresserad av?**

Ja Nej

- **Får ni i skolans musikundervisning lyfta fram och diskutera populärmusikens innehåll och betydelse?**

Ja Nej

Tusen tack för din medverkan i vår musikundersökning!

Marcus Berglund & Mikael Budur

Bilaga 3 Intervjufrågor

- .Hur kändes det att göra enkäterna? Förstod ni alla frågor? Är det något ni undrar över?
- Hur många gånger i veckan har ni musiklektioner?
- Berätta lite om vad ni får göra under era musiklektioner. Sjunga, spela?
- De flesta av er kommer i kontakt med populärmusiken varje dag, enligt enkäten. På vilket sätt? (Tv, cd, radio)
- På enkäten svarade några av er att den musik som ni lyssnar på under er fritid även återfinns i skolans musikundervisning, medan några även svarade nej på den frågan. Berätta lite vad ni lyssnar på för musik och i så fall på vilket sätt den återfinns i skolans musiklektioner eller inte.
- I vår enkätundersökning framgick det att de flesta av er är intresserade eller mycket intresserade av musik. Tror ni att det är skolans musikundervisning som har bidragit till detta eller är det andra orsaker? Hur fick ni upp intresset för musik?
- Har skolan på något vis bidragit till ert musikintresse?
- Får ni elever på något sätt vara med och påverka musikundervisningen? (får ni spela upp musik som ni är intresserad av, eller diskutera låttexter, musikvideos osv.)
- Tycker ni att det är viktigt att diskutera populärmusik i skolan? Varför, varför inte?
- Hur skulle ni vilja att musikundervisningen skulle se ut? Vad skulle ni vilja ändra på? Kan elever vara med och bestämma hur lektionerna ska se ut, eller är det helt upp till läraren?
- Känner ni att ert intresse för populärmusik tas tillvara i musikundervisningen. (Hur? Varför inte?) (vad skulle kunna göras annorlunda?)

Bilaga 4 Transkriptioner av intervjuerna

Gruppintervju ett

Ja där fick ni höra min senaste låt. Den är ny och kommer att hamna på min skiva. Vad tyckte ni om den då?

-A, Den va skön, det lät som en riktig låt.

Okej, men hur kändes att göra dessa enkäter då? Förstod ni alla frågor?

-B, Det var lätt. A- Det gick bra

Ni går ju i sexan, hur många gånger i veckan har ni musik?

-D, varje dag

I skolan alltså? Musiklektioner?

A- nej bara en gång i veckan. D- men ibland har vi två gånger i veckan, det är olika.

Mm ok. Men vad brukar ni få göra under era musiklektioner då?

A- Vi brukar få spela instrument och sjunga låtar. Alltså inte såna populära låtar som du pratade om innan, det är såna stilla natt och sånt som vi sjunger. Det var bara ett exempel, men du vet vad jag menar med att vi inte sjunger såna populära låtar? Och sen lär vi oss vissa ackord och sådana saker.

Jaha på gitarren då eller?

A- ja, men också på keyboard.

B- Vi får sjunga vilka låtar vi vill som vi tar med oss

Får ni ta med er egen musik och sjunga dem låtar som ni gillar menar du?

B- Alltså varje dag, eller varje vecka menar ja, så hämtar en person en egen skiva. Sen sjunger man till den.

Så det är alltid en person som får hämta en valfri skiva till klassen. Vad gör ni med den skivan då, berätta.

B Vi sjunger!

Sjunger ni dem låtarna som finns på skivan?

B Ja. Vi lyssnar och sen sjunger vi.

Ja ok, då förstår jag lite bättre. Men vi säger om det är din tur att hämta en skiva nästa vecka, får du då välja vilken skiva du vill? Är det du som bestämmer vilken skiva du ska hämta?

B Ja.

Så med andra ord låter er lärare dig att ta med den musik som du tycker om?

B Ja

Är det så för alla här?

A nej. C nej. D nej.

Så ni får inte jobba med den musiken ni gillar? Alltså den musik som ni lyssnar på under er fritid?

Nej

Okej, så när ni kommer till musiklektionerna så är det alltid läraren som har planerat in något?

Ja, precis.

Men får ni någon gång välja låtar då? Jag tänker på om ni kanske får några alternativ som ni kan rösta fram kanske mellan vissa låtar?

A ja ibland. D inte vi.

Ja ok. Men enligt den här enkäten som ni gjorde tidigare så kommer de flesta av er kontakt med musik varje dag. Kan ni förklara på vilket sätt?

D När man går förbi någon så kan man höra ibland.

A antingen lyssnar jag på min mobil eller så lyssnar jag hemma, i mobil eller hemma på Tv alltså.

D eller Playahead också

Vad hette det?

D Playahead.

Okej, det är Internet va?

A Ja D Ja

Är det någon som lyssnar på radio då?

D Kanske Rix Fm ibland.

Ni svarade på enkäten här att ni är intresserade eller mycket intresserade av musik. Men tror ni att den musiken som ni är intresserade av och som ni lyssnar på fritiden, tror ni att det kanske kan vara skolan som har gjort att in blivit intresserade av den musiken?

A Nej

D ja kanske. Man kanske hör en låt i skolan och sen hör man den igen på fritiden och då kanske man gillar den mera. Ibland kanske musikläraren ger ett förslag till en låt som är bra.

B men ja tror att det inte är så vanligt att man frågar läraren om man typ får sjunga sin favorit artist och hans låtar.

Ja okej, men då är det klart att om man inte säger till att man vill lyssna på en speciell artist eller sjunga en viss låt så är det ju svårt för läraren att kanske veta vad ni gillar att sjunga...

Men varför tror ni att det är så då? Varför säger man inte till läraren vad man vill sjunga eller göra på musiklektionerna?

B Men vi brukar säga. D Ibland måste man rösta med demokrati och sådant.

Är det viktigt med demokrati?

A Ja. B Ja. C ja. D ja

Vad är demokrati då?

A Sånär om någon säger ett förslag och om några tycker om det. Då kan läraren säga att man ska rösta om det.

Ja precis, att rösta är ju demokratiskt. Demokrati betyder ju egentligen folkstyre, om man nu ska översätta det till andra ord.

Men det var ju rätt intressant det vi var inne på tidigare. För om jag uppfattade det rätt så kommer man in till musiklektionerna och sen gör man det som läraren vill att man ska göra. Ibland kanske man säger till att man vill sjunga en speciell låt och då röstar man.

A Alltså ja tror alla tänker såhär. Typ om man vill sjunga en låt så säger man det kanske inte alltid för man vet typ att läraren ändå kommer att säga nej.

B Ja exakt. Man vill inte tjata och tjata för då kanske läraren blir arg.

Okej, så ni känner på er på något sätt att ni ändå inte kommer få igenom eran vilja?

Aaaa

D. Men ibland kan det också vara så att läraren låtar är sköna. Då behöver man inte säga något.

Mm intressant...

Min nästa fråga var om ni får vara med och påverka musiklektionerna men det är ju lite det vi har pratar om nu...

A Ja alltså, det är ju svårt om man inte kan så mycket om musik, då har man kanske inte lika mycket att säga. Typ om man inte kan ackord, då kan man ju inte prata om det och säga att man vill lära sig, eftersom man inte vet vad det är.

Så du menar att man ska kunna musik för att vara med och påverka lektionerna?

Nej inte exakt. Men aa du förstår. Det är svårt att kunna säga att man vill göra något om man inte vet vad man pratar om. Så om kan något då kan man lättare påverka.

Ja ok, du menar att det blir lättare att argumentera för sin sak om man vet något om det?

A Ja

Men när det gäller populärmusik. Är det viktigt att man diskuterar det i skolan...

Samtliga: Nej..

A eller kanske lite gran,

Lite gran säger du..?

A alltså, det kanske är tråkigt att hela tiden lyssna på sådant som alla andra lyssnar på. Typ läraren han vet ju inte vad alla barnen gillar. Då kan det vara viktigt att diskutera den där populära musiken eftersom de allra flesta gillar det.

D Alltså ja tror ibland att läraren kanske inte vill att vi ska sjunga och spela sådan musik för det kan vara fula ord i texterna och så.

Men det här med fula ord som du kom in på, är det inte viktigt att man pratar om det i skolan? Tycker ni att det är acceptabelt att vissa artister använder sig utav svordomar i sina låtar...

B Ja kom på en sak förresten. När vi uppträde förut i skolan så fick vi ha vilken låt vi ville. Då brydde inte lärarna sig om att det var svordomar i låten.

Okej, men diskuterade ni den låten eller dem låtarna med någon lärare sedan? Hur språket var och innehållet i texten?

A Men på vår skola så får vi inte ha vilka låtar som helst på småstjärnorna. För det kommer ju småbarn och tittar.

B ja då kanske dem berättar för sina föräldrar när dem kommer hem och sen kanske läraren får skäll för det.

Så med andra ord kan musiken påverka människor, på ett negativt sätt?

Samtliga: Ja

Men hur känner ni då? Har det påverkat er någonting när vi var mindre, eller påverkas ni kanske nu?

Samtliga: Nej

Okej, så ni känner inte att ni börjar svära för att musiken ni lyssnar på innehåller svordomar?

Samtliga: Nej

Mm okej. Intressant. Men om ni fick bestämma hur musiklektionerna skulle se ut. Vad skulle ni då vilja ändra på, eller vad skulle ni då helst vilja göra? Om det nu är något ni vill ändra på...

A tillexempel kan eleverna få bestämma en gång vad man ska göra, och nästa gång kan läraren bestämma..

Okej, så läraren och elever turas om med att bestämma och planera lektion?

D Ja, och sen kanske en lektion där båda får bestämma så att lärare och elever kommer överens om en sak.

Men lite mer konkret då, vad skulle ni vilja göra?

D kanske lite mer konserter och så. Uppträda med låtar som Shakira och sådant, sådana populära låtar.

Är Shakira populärmusik?

Samtliga: Ja.

D Ja, fast hon har blivit lite gammal nu

B han menar typ att hennes tid har gått bort.

Okej...

Kommer ni på något mer som ni vill göra eller ändra på era musiklektioner?

B Ja

Som vadå? Berätta.

B (lång paus) Jag vet inte

Ja det kanske är svårt att komma på något såhär direkt...

B mm. Men alltså ibland när man vill spela på ett instrument så får man inte göra det. Och sen får man inte gå ut med instrumentet heller. Typ om man har lärt sig spela något och vill visa det för en kompis så tänker man att man ska gå ut till korridoren men det får man inte. Dom säger liksom håll på med den här trumman. Så trummar man och lär sig något nytt. Sen vill man visa för sina kompisar och då får man inte det. Det är tråkigt.

A Ja sen måste man bara hålla med det läraren vill att man ska göra. Om man råkar prata om typ fotboll eller något så blir hon arg. Fast okej jag kan förstå det. Men om man pratar om typ musik då, det borde man få. Men man får inte det.

Mm okej. Men du nämnde något som ja gärna vill prata lite mer om. Du sa precis att om du till exempel spelar på ett instrument och lära dig något nytt. Så känner du att du är stolt över det och vill visa upp det för din kamrat. Men då blir läraren oftast arg säger du, hur känns det då?

Alltså hon blir inte alltid arg sådär värsta. Men hon kan typ säga ”fortsätt med det du ska göra istället”

Men du eller ni förstå att läraren reagerar på det sättet? Att hon kanske inte vill ha för mycket spring?

Ja men alltså när man får en uppgift och sen har gjort klart den. Så kan man den. Så vill man kanske göra något nytt och då får man inte.

D Ja man borde få vara lite mer friare så att man lär sig mera.

Mmm...

A och sen på musiken så får man nästan aldrig skriva egna låtar. Det är också nåt jag vill ändra på.

Att få skriva egna låtar på musiklektionerna?

Samtliga: Ja

Men har ni sagt åt era lärare att ni vill skriva egna låtar då?

A Ja ibland gör man det. Alltså vi brukar få göra det ibland. Jag kommer ihåg att tjej fick göra det förut.

Var det bara hon som fick göra det?

A Ja

B Det kanske är för att läraren inte litar på er som ni inte får göra det

A Nej alltså hon litar på oss.

B Han kanske tänker att ni slösar på lektionstiden ju

Jaha. Så läraren kanske tror att ni går iväg och sen gör ni inte uppgiften?

D Ja dom kanske tänker så...

Okej. Så lärarna verkar vilja har kontroll...

A Alltså hon kan ju inte anklaga förrän hon har sett det. Hon vet ju inte. Hon kan inte säga att ni kommer bara prata så ni får inte. Man måste få en chans först tycker jag.

Tycker ni att det är viktigt att läraren lyssnar på eleverna och deras vilja?

D Nej.

Inte? Det är inte så viktigt?

D Nej

Okej så du tycker att läraren ska bestämma allting? Vad säger ni andra...

A Men det är inte demokrati som vi sa innan.

B Men det är då man lär sig. När läraren får bestämma alltså. Han är utbildad för det. Precis som du utbildar dig nu.

Mm... Vad säger du om det då?

A Jag ska nog vara tyst, haha.

Ska du vara tyst? Nej det tycker jag inte, hehe...

A Ja skojade. Men alltså ärligt när läraren hela tiden bestämmer, ja det är då klassen blir såhär typ att uttråkade och inte gillar musiklektionerna.

D Ja i och för sig. Om man jobbar det man själv vill jobba med så blir det roligare och då lär man sig bättre.

Jaha, så du är lite inne på att om eleverna för göra det dem gillar så lär dom sig bättre?

A Inte för allt kanske. Men för de flesta.

D Ja

Okej...

B Fast samtidigt måste lärarna göra sina uppgifter med oss...

Men varför måste han det? Måste han verkligen det? Är det inte bättre det ni precis sa, att spela och sjunga de sånger som ni själva gillar?

D Fast musiken kanske har viktiga grejer som man måste lära sig. Och det vet läraren.

Okej, då kommer vi in lite på det där med att musik läraren är utbildad och vet på något sätt bättre än eleverna vad som ska läras ut?

Samtliga: Ja

Okej... Då lyssnar man med andra ord på läraren och accepterar det han planerat in?

A Men det är nog bättre för läraren om han eller hon vet mera om vad eleverna vill göra och så. Då kan hon använda sig av det.

Ja juste...

B För om läraren vet så kan man nästa gång jobba med det i klassen.

Men ni menar att det är bra att läraren tar vara på elevernas intresse? Ert intresse alltså?

Samtliga: Ja

D Fast när jag gick i femman. Sen om vi var duktiga så fick vi bestämma lite gran på musiklektionerna.

B Ja vi också...

D om vi var duktiga så fick bestämma vilken låt vi skulle sjunga och så.

Jaha okej, så om ni skötte er så fick ni mer inflytande?

Samtliga: Ja

Funkade det bra då? Brukar ni sköta er?

B Ibland, haha.

A Jag kom på en till sak som jag vill klaga på. Det där med instrument du vet. Ibland när man vill spela ett instrument så får man inte göra det heller. För då kanske man måste gå i 8:an för att göra det.

Jaha, vissa instrument får ni inte spela för att ni är för unga menar du?

D och B Ja

A Ja. Alltså vi får inte ens röra dem.

Okej. Så ni känner att ni på något sätt vill ta på vissa instrument och lära er spela, men att ni inte får det? Hur känns det då?

A Det är tråkigt för mig i alla fall.

B Jag håller med

D Mm

A Alltså om man får prova redan nu, så kan man det bättre sen när man börjar i högstadiet.

C Ja då är det skönare för i sexan får vi inga betyg nu.

Så man får en fördel när man börjar tidigare?

Samtliga: Ja

C Ja det är ju tråkigt när allt kommer i ordning som man ska lära sig. Typ ettan lär mig sig det, sen tvåan en annan sak och så håller det på. Tänk om man vill lära sig det treorna lär sig redan i ettan. Men det får man inte.

D Ja det ska inte finnas olika steg.

A Men dem har gjort sådär för att tänk om en kille är sex år, vadå då kan han inte liksom inte spela gitarr. Han kanske förstör den då.

Men tänk om ni känner er redo att använda en gitarr redan nu som exempel...

B Vi får använda gitarr...

Ja men nu tog jag bara ett exempel. Är det verkligen rätt av läraren att stoppa eran vilja? Meningen är väl att musikläraren vill att ni ska jobba med musik. Hur känns det att ni inte får det då?

A Men alltså man säger ändå okej typ.

Okej, så med andra ord accepterar du att det är så? Vad säger ni andra?

B Jag vet inte...

C Alltså det är synd men det är så. Det är inget vi kan ändra på.

A Man kan ju använda instrument här på klubben i och för sig. Så det spelar inte så stor roll då egentligen.

B Men ibland så går instrumenten sönder och då litar dem inte på oss. Så det är inte alltid vi kan använda instrumenten ändå här på klubben.

A ja det är sant.

Jaha okej! Så ni menar att det handlar om en viss mognad? Man kanske missköter ett visst instrument när man är yngre?

Samtliga: Ja

Men jag kan känna lite såhär. Om man inte får använda ett visst instrument som man är intresserad av och jobba med det. Då känner jag lite gran att man kanske stoppar ens intresse. Och det skulle inte jag tycka var kul för mig...

A Alltså jag kan inte få rätt ord till det. Men. Det känns lite kränkande att dom säger att man är för liten för att göra saker. Typ när jag gick i fyran och såg femmorna spela då var det tråkigt att man var tvungen att vänta ett helt år innan man fick spela själv. Alltså nu sa jag bara ett exempel.

Okej, så du känner att det är lite kränkande?

Samtliga: Ja

D Fast egentligen så måste det finnas åldersgräns på olika saker. Annars kan man ta körkort när man är sex år gammal. Typ i Kurdistan är det så. Dom säljer körkort där. Man kan köpa cigaretter när man är liten också.

Ja men det där var intressant. För att i andra kulturer är det ju annorlunda. Känner ni att man får prata om sånt i skolan då. Och om vi ska koncentrera oss på musiken då till exempel får ni lyssna på olika musikstilar och musik från andra kulturer?

Samtliga Ja

B Ja ibland hämtar någon annorlunda musik så vi lyssnar och pratar om det.

Okej, så det är ni som tar med er den musiken?

C Men det beror på läraren också. Om det är svensk lärare så blir det mer svensk musik. Men om det är invandrare då kanske han säger typ ta med er Kurdisk musik. Så gör man det.

A Men är det inte bättre för läraren och dem svenska eleverna att lära sig om andra kulturer?

Mm...

B Men jag tror att en svensk lärare kanske inte vågar ta med musik på ett annat språk för att hon kanske är rädd att det ska finnas svordomar som hon inte fattar.

Jaha okej, så läraren kan vara lite osäker och vågar inte spela upp musik från andra kulturer eftersom han eller hon inte förstår språket?

Samtliga: Ja

Men jag tycker detta var intressant. Jag kommer inte ihåg exakt vad du sa men du sa något om att det är viktigt att man lyssnar på annan musik från andra kulturer? Hur menar du då? Varför är det viktigt att du kan något om andra kulturer?

A Ja men alltså. För musikläraren kan det vara bra. Tillexempel om dem lär sig och lyssna på spanska eller franska låtar och sånt. Om man tänker lite längre så kan det vara bra. För om man åker till det där landet sen så kan man lite mer om det. Då blir man kanske inte lika chockad när man hör språket kanske.

Ja juste...

A För någon gång kanske han eller hon reser dit...

Okej så när man kommer till ett främmande land så kan det vara bra att man redan innan har lyssnat till exempel på deras musik och kanske förberett sig för den kulturen?

Samtliga: Ja

Men är det bara för läraren det gäller?

B Barnen också så klart.

A Alltså jag sa bara ett exempel nu. Men det är samma sak för eleverna.

D men oftast lyssnar lärarna på det dem förstår. Dom vill inte lyssna på språk som dem inte förstår så mycket av.

Ja okej. Man kanske är lite rädd för okända?

D Ja

A Man kan ju också typ. Om det är någon som förstår det där språket som inte läraren förstår. Så kan man tolka så att läraren förstår.

Ja juste. Det var ju smart ide. Att man utnyttjar den eleven i klassen som förstår sig på språket som kan förklara vad låten handlar om...

Samtliga: Ja

Mm så kan man få lite mer förståelse för den kulturen. Vad bra.

B Men vi har tur. För vi har en lärare som kan kurdiska. Då kan hon kontrollera att det inte är svordomar i låten.

A I vår skola då har vi ju IDA projektet. Det är handlar ju om olika kulturer och så. Så det är bra.

IDA projektet ja. Det hörde jag talas om när jag praktiserade här.

A mm där finns det ju lärare som kan olika språk.

Men med andra ord så tycker ni att det är viktigt att man lyssnar på annan musik från andra kulturer? För när man åker till det landet så kan det vara bra att man förstår kulturen och har hört språket innan...

A Ja. Då kanske det blir mer gästvänlighet.

B mm

D Men ibland så vill läraren att man ska rösta om låtar. Och då vill läraren att mer än hälften ska vilja en sak. Så det är inte alltid vi får ta med oss vår egen musik. Det är synd.

Okej har ni nåt mer att tilläga?

Nej inget speciellt.

Okej då tackar jag för eran tid. Tack.

Gruppintervju två

Där fick ni höra en av mina senaste låtar. Vad tyckte ni om den?

F, Den var bra! Är det du som sjunger?

G, lät riktigt bra!

Tack så mycket, men hur kändes det att göra enkäterna? Var det några svårigheter med frågorna?

E, det gick bra

G, no problem

Jag tänkte att vi skulle prata lite gran om musik. Så min första fråga är hur många gånger i veckan ni har musiklektioner i skolan?

G, en gång i veckan. Vi alla går i samma klass så dom har samma

Okej, vad brukar ni göra då? Vad säger du? (pekar på B)

F, vi sjunger låtar.

H, vi dansar också ibland

A, Ja vi dansar och sjunger sådär

Det låter ju roligt. Vilka låtar brukar ni sjunga och dansa till?

E, alltså det är hur många som helst. Man kommer inte ihåg alla

Får ni bestämma själva vilka låtar ni skall sjunga eller är det alltid läraren som bestämmer det?

F, det är faktiskt olika. Det har hänt att vi också får bestämma. Vi brukar ibland ta med oss vår egen musik. Och sen ska man fylla i ett papper, typ som en bokrecension.

G, det är jobbigt. Ingen gillar att man ska fylla i det där. Det hade varit bättre om man bara fick hämta skivan och lyssna och sjunga och sen bara prata om den.

Jaha, men det låter intressant. Berätta gärna lite mera om det. Ni tar alltså med er egen musik, för att sedan lyssna på den i klassen och sjunga med? Är det någon form av frågor som ni ska svara på en stencil om själva CD'n? Har jag förstått det rätt? Vad är det för typ av frågor?

E, Det är nästan samma papper som man ska fylla i som när vi läser en bok

H, Vi ska skriva vad artisten heter. Vad det är för musikstil och vad vi tyckte om den och så.

Jaha, så ni utvärderar låtarna och artisten på något sätt? Men ni sa att ni även diskuterar det?

G, ja alltså i slutet på lektionen, efter att vi har lyssnat på skivan och kanske sjungit med i låtarna. Så brukar vi prata om låtarna vad det handlar om och så. Sen i slutet får vi fylla i lappen vad vi tyckte och så.

Ja okej, en form utav utvärdering alltså. Intressant. Tycker ni att det är viktigt att man gör så?

G, Hur?

Att man pratar och diskuterar kring texter och budskap i låtar?

G, ja

Varför?

E, ja alltså. Om man inte har förstått en låt så kanske man förstår den bättre efter att man har pratat om den.

Mm...

F, man lär sig mycket också när man gör det. Vissa artister gör bara musik för att man ska dansa. Men andra gör musik som har viktiga meddelanden. Då kan det vara bra att man förstår det.

Ja okej. Vad säger du då?

H, ja men det är bra. Det är roligare att vi gör så än att vi sjunger de låtarna som läraren bestämmer. Dom kan vara rätt så barnsliga ibland.

Så läraren låter er ta med den musik som ni lyssnar på under eran fritid? För att diskutera den och jobba med en i klassen?

E, ja precis

F, men det är inte så alltid. Alltså nu var det bara några exempel på vad vi brukar göra. Men det är inte så varje musiklektion.

Okej. Men enligt enkäten så har ni svarat att ni kommer i kontakt med musik ganska mycket. Varje dag rättare sagt. På vilket sätt?

H, datan

E, datan och TV

G, mobilen kan man också lyssna på

F, ja

På enkäten kan jag även se att ni är mycket intresserade av musik. Tror ni att det kan vara tack vare skolan och era musiklektioner som ni har blivit så intresserade av musik?

E, nej det tror jag inte så mycket.

G, jo ibland. Jag har en låt på min mobil som Tilda hade med sig till musiklektionen. Jag har fixat den till min mobil. Vänta...

(person nummer C spelar upp "Peps Persson – Oboy")

Jaha den är ju skön. Menar du att du har fått upp intresset för Peps tack vare skolan?

G, nej men alltså. Om inte vi hade lyssnat på den här skivan i skolan så hade jag ju inte haft den på mobilen såhär och lyssnat. Den är as bra.

F, jag hade hört den där låten innan.

Okej. Men om jag säger såhär istället då. Tror ni att det är musikundervisningen i skolan som har gjort att ni blivit så intresserade av musik på er fritid? Eller är det så att ni kanske började lyssna på musik, eller spelade musik redan innan ni började i skolan.

Spelar ni något instrument förresten?

E, Min storesyster går på kören här i skolan. Men jag gör inget speciellt. Jag tycker mera om fotboll. Vad var det du gjorde eller spelade? (frågar person D)

H, Munspel. Jag är inte så jättebra men jag blir bättre och bättre. Min pappa är grym.

Jaha, det var ju intressant. Hur fick du up intresset för det då? Har ni kanske provat det i skolan?

H, nej det var min pappa som gav mig ett munspel på min födelsedag. Jag hade önskat mig det.

Okej, men ni andra då? Spelar ni något instrument? Om inte hemma på er fritid så kanske i skolan?

E, ja vi har provat många i skolan. Maracas och gurka och allt sådant.

F, Trummor också

Ja vad tycker ni om det då?

B, det är roligt. Men vi får nästan aldrig spela fritt.

Hur menar du då?

E, alltså att vi inte får spela vad vi vill.

F, ja

H, mm

Okej. Så ni gillar inte de låtar som ni spelar med instrumenten? Ni hade hellre velat spela andra låtar med instrumenten?

H, alltså låtarna är ju bra att spela. Men mellan varje låt så måste man vara helt tyst. Man glömmer ibland så spelar man så får man skäll.

Men får ni vara med och påverka era musiklektioner då? Har ni t ex frågat läraren någon gång om ni kan spela andra låtar? Sådana låtar som ni har förslag på?

G, jo faktiskt. Ibland så spelar vi ju dem låtarna som vi tar med oss på skivorna som vi hämtar hemifrån som vi sa tidigare. Då brukar läraren fråga vilka instrument vi tror att låten har, så gissar vi och sen plockar vi fram det och försöker spela som låten gör.

H, ja det är sant. Så egentligen får vi alltså spela de låtar vi gillar.

Mm

H, men det är ju inte så varje gång.

Jag tycker faktisk det var rätt intressant att ni tog upp det där. För ni menar ju att ni tar med er egen musik och sen diskuterar den och spelar osv. Tycker ni att det är viktigt att diskutera den musik som skapas idag? Jag syftar speciellt på populärmusiken. Vad tror ni om det?

H, ja det kan vara viktigt. För som jag sa innan, om man inte förstår en låt så kanske man förstår den bättre om man pratar om den.

Okej. Jag pratade med en annan grupp också, och dom tog upp det här med svordomar i låtar. Att det är viktigt att man pratar om det. Vad tycker ni om det?

F, hur menar du att man ska prata om det?

Ja alltså, dem syftade på att det kan vara viktigt att man pratar om det. Att det kanske inte är rätt, eller så är det det? Vad tycker ni? Är det lämpligt av artister att skriva sådana stötande texter?

E, jaha, men alltså det bestämmer man själv om man vill lyssna eller inte. Jag tror inte det är dåligt. För om jag inte gillar en låt så lyssnar jag inte.

F, men ja tror den andra gruppen som du hade menade för små barn. Alltså att det är viktigt att man pratar med småbarn om dom här låtarna där dom svär och så. Att man säger att det inte är bra till dom.

Okej, så ni behöver inte prata om det? Ni vet vad som är bra och vad som är dåligt? Men känner ni att populärmusiken påverkar er på något sätt?

G, inte på det sättet som jag tror att du vill höra. Enda sättet att det påverkar är att man kanske blir glad. Och det är ju bra i så fall.

Vad tror du att jag ville höra menar du?

G, jag vet inte. Men typ att vi skulle svara att det var dåligt att dem svär och så. Men det påverkar inte oss, inte mig i alla fall.

H, inte mig heller.

Nej då. Jag är inte ute efter några speciella svar. Precis som jag sa innan vi började så finns det inga svar som är rätt eller fel. Utan jag är ute efter era tankar. Det är bara ni som vet vad ni tycker, ingen annan.

Men får ni vara med och bestämma något under era musiklektioner? Har ni något inflytande?

H, ja ibland får vi bestämma vilka låtar vi ska sjunga. Vi röstar då.

E, men det är bara såna småsaker vi får bestämma. Vi får inte bestämma typ en hel lektion.

Okej. Men hur känns det då? Att läraren lyssnar på era önskemål. Det är väl bra?

Samtliga: ja

Finns det något som ni skulle vilja ändra på när det gäller era musiklektioner?

G, att spela mera instrument. Typ piano och gitarr och sånt.

Men det står ju ett piano där borta. Får ni aldrig spela på det?

Samtliga: nej

Varför inte?

F, vi kommer lära oss det nästa år tror jag. Det är olika ålder på instrumenten typ.

Men hur känns det då? Att ni har ett piano, vill spela, men får inte.

E, men alla vet ändå att vi inte får spela nu så det är lugnt.

G, jag skulle vilja redan nu. För när jag går i sjuan eller nåt så kanske jag inte kommer gilla det lika mycket.

Ja nu sa du en intressant sak där. Du menar med andra ord att läraren borde kanske ta tillvara på erat musikintresse redan nu, och inte vänta tills ni har uppnått en viss ålder?

G, ja. Men om man är med i kören så kanske man får spela. Jag vet inte.

Okej. Är det något mer som ni känner att ni vill kunna förändra på era musiklektioner?

E, jag kommer inte på något nu.

F, nej. Eller jo. Bättre låtar borde vi sjunga. Inte så barnsliga.

Hur menar ni? Vad vill ni sjunga för sorts låtar?

F, det hade varit roligare att sjunga låtar som vi tycker är bra, du vet sådant som vi lyssnar på hemma och med kompisarna.

Samtliga: ja precis

Finns det något mer ni skulle vilja förändra på i själva musikundervisningen?

H, vet inte

E, kommer inte på något mer.

Men ok! Då tackar vi för er tid om det inte är något mer ni vill tillägga?

F, Nej det är bra

G, tack själv..

